

PISANIE (665) *sb n*

-a- (521), -ã- (66); -ã- *BielKom, BudBib, SkarJedn* (13), *JanNKarKoch* (3); -a- : -ã- *GliczKsiąż* (5:1), *KrowObr* (14:3), *BielKron* (68:7), *KwiatKsiąż* (2:1), *Mącz* (52:3), *BielSpr* (1:1), *BudNT* (1:2), *SkarŻyw* (1:30); -é (19), -e (1); -é : -e *GrzepGeom* (3:1).

sg N *pisanié* (73); -é (12), -e (1), -(e) (60); -é : -e *GrzepGeom* (1:1). ◇ *G* *pisaniã* (217); -ã (168), -(a) (49). ◇ *D* *pisaniu* (48). ◇ *A* *pisanié* (93); -é (8), -(e) (85). ◇ *I* *pisanim* (46), *pisaniém* (41); -im *LibLeg, KromRozm I* (2), *MurzHist, KromRozm III, GliczKsiąż, GroicPorz, Leop, OrzList, OrzRozm, OrzQuin, SienLek, WierKróc, CzechRozm* (3), *SkarJedn* (4), *WerGośc, Calep, SkarKazSej*; -ém *FalZioł, Diar, GrzegŚm, Mącz* (4), *GórnDworz, HistLan, RejZwierc* (2), *WujJud* (2), *RejPosWstaw, Strum, PaprPan* (2), *ModrzBaz* (2), *ZapKościar, ReszPrz, ActReg* (3), *SarnStat* (7), *GrabPospR*; -im : -ém *BielKron* (13:4), *SkarŻyw* (7:1), *NiemObr* (2:1), *LatHar* (1:3); ~ -ém (6), -em (2), -(e)m (33); -ém *Strum*; -ém : -em *SarnStat* (5:2). ◇ *L* *pisaniu* (119). ◇ *pl N* *pisaniã* (11); -ã (8), -(a) (3). ◇ *A* *pisaniã* (17); -ã (15), -(a) (2).

Sł stp, Cn notuje, *Linde XVI* (jeden z niżej notowanych przyłądów) – *XVII w.*

1. *Tekst napisany; wywód pogląd nauka, tekst literacki; scriptum Mącz, Modrz, Calep, JanStat, Cn; scriptura Mącz, Modrz, JanStat; lit(t)era(e) Mącz, JanStat, Cn; libellus, stylus Mącz; sermo Vulg; notae JanStat; scriptio, tractatus Cn* (464) : PRzy goieniu przzczow á bolączek/ piy zawždy wódkę kthorąm ci pińaniem namienił *FalZioł V* 71v; *KromRozm I H4; KromRozm II o; GroicPorz k4, 14; KrowObr C2; A* trudnoby to w krotkim miał zámknąć pińaniu. *RejWiz* 18v; nie mógł żadny tráfić áni wyłóżyć tego pińania iedno Dániel. *BielKron* 93, 143, 194v, 196v, 199, 209 (8); *GrzegRóżn A2, A2v; Exemplar mendosum.* Xięgi pełne błędnego/ fałszywego/ á nieumieyętnego pińania. *Mącz* 215d, 191c, 327d, 406b, 424b; *OrzQuin E4* [3 r.]; pińanie nic inego nie iest/ iedno iákiś kftalt/ á wyobráżenie mowy *GórnDworz F3, F3, F3v* [4 r.], *F4, F8, G8v* (11); Ale według pińania íye ípráwuiać/ nie trudno íobie wízytkiego czego potrzebá popráwić mozełz. *GrzepGeom Q4, L3v* [2 r.], *L4* [3 r.], *L4v* [2 r.], *M3; RejPos A6; GrzegŚm Av; RejZwierc* 268v; *MycPrz II C3; WierKróc A2; CzechRozm* 52v, 178; Wízákże íie nie ohydżę ia z was tym nikomu/ Ze tego od was wízytkich íobno odłáczę/ Ieíliż głupim pińaniem wízego nie pomáczę *PaprPan O; ModrzBazBud* π6; *SkarJedn A5, 192, 264; SkarŻyw* 87, 201, 317; Nie ízukay w tym pińaniu ozdobney wymowy/ Boć prawdę zdawná mowiá prósciuchnemi íłowy. *NiemObr ktv, 4, 23, 81, 91, 142* [2 r.] (11); *KlonŻal D4v; WerGośc* 204 [2 r.]; *PaprUp L4; Satyra – Pyńanie wízeteczne y wízczipliwę. Calep* 948b, 187b, 956b; *KochCz A4v; LatHar* 81; *WujNT* 396; *WysKaz X3v; SarnStat* 941; *SkarKaz*)(3).

pisanie czego (2): nieíłuzna rzecz iest íwięte písmo mieízáć miedzy íproíne pińanie błędow Pogáńńkich *BielKron* 20; *SkarŻyw* 364.

pisanie około czego (1): v tego to Mierniká był íznur nie ná íześci prętách/ iákoímy przedtym pińanié około tego mieli/ ále ná dwánaście *GrzepGeom* M4v.

pisanie o kim, o czym (18): *PatKaz III* 120; *KromRozm I Av; GliczKsiąż A2; BielKron* 335v; Famosi libelli, Wízczipliwe pińanie o kiem. *Mącz* 117b; *GrzepGeom* L3v; Ale íż to Moyzełzowe o Proroku pińanie Mefyálzowi wíłnie należy *CzechRozm* 106, 126v; *CzechEp* 197, 211, 263, 266, 302, 323; *WerKaz* 267; *WujNT Act* 1/1. *Cf Frazza*, »pisanie czytać«.

pisanie w czym [= na temat czego] (2): Nád tą též fkrzynią/ możelz wziąć wodę/ do czegoćby ieno byłá potrzebá/ iákóm iuż o tym piáł. A ieflibyś nie rozumiał thu w téy fkrzyni piániu moiému/ Tedy naydziefz taką w Bábicach v Itáwu Szczeglickiégo y v Niegrowfkiégo. *Strum* K3, B.

pisanie czyje [w tym: *pron poss* (139), *G sb i pron* (66), *ai poss* (13)] (218): *PatKaz III* 120; *LibLeg* 11/134; *RejKupSekl* a2v; *KromRozm I* B4v, I4v, Lv; *MurzHist* A2v, Tv, V2v; *KromRozm II* d4v [2 r.], qv; *KromRozm III* P3; *GliczKsiqz* A4v [2 r.]; *LubPs* A2, A5v; *GroicPorz* d4v; batzę s twego piánia/ iż to tylko vfty mowifz/ á temu wftytkiemu niewierzyfz. *KrowObr* 54v, B2, 14, 19, 52v, 55 (15); Połwiadczył to y Dawid w fwym piániu dawno/ [...] Iż wodá w morze idzye/ z morzá též wychodzi *RejWiz* 146; *OrzList* b4; *RejZwierz*[*Wirzb*] A4v; Ale Iozephus pokláda w piániu fwoim/ iż krolował [*Salomon*] ósmđzyefiát lat. *BielKron* 78v, 20, 78v, 133, 193, 193v [4 r.] (30); Grzegorza Páwłá krotkie piánie. *GrzegRóżn kt*, H; *Confutare alicuis scripta* Piáć przeciwko czyiemu piániu y odpór vczinić. *Mqcz* 141c, 383c; *OrzQuin* E; *SienLekAndr* a2, a3; *RejAp* Cc5, 10v, 16v, 196; *GórnDworz* Bv, G6 [2 r.]; A mam zá to/ że to piánie moje W.M. fye będzie podobác *GrzepGeom* B3v, I2v; *RejPos* 101v, 134v, 212, 273v, 342; *RejZwierz* A3, 1v, 210, 266v [2 r.]; *WujJud* A7, 28v, 36, 218v, 242; *RejPosWstaw* [41³]v; *Strum* A4 [2 r.], K3; *WierKróc* B3v; *BudNT przedm* a2, a2v [2 r.]; *CzechRozm* 15, 25, 25v, 26, 71 (19); S przodku był Krześciány poczał przefládowác/ Potym zá ich piániem iáł ich zá fzanowác. *PaprpPan* Gg4, Aa2; *ModrzBaz* 2, 97v, 140, 144v; *ModrzBazBud* π6 [2 r.]; *SkarJedn* A4v, 183, 283; *SkarŻyw* 87, 198, 201 [2 r.], 202, 319 (9); *CzechEp* *3, 15 [2 r.], 72, 77, 104 [2 r.] (21); *CzechEpPORz* *3, *4, **7v; W ktorým piániu Ireneufowym okázuié fię/ iż ten zacny mąż Ireneus/ nigdy zwierzchności Bifkupá Rzymfkiego/ nie wyznawał *NiemObr* 56, 6 [2 r.], 22, 26, 66, 67 [2 r.] (16); *ReszPrz* 30; *ReszList* 188; *WerGość* 205, 241; *WerKaz* 267; *Paprup* O; *ActReg* 70; *GórnTroas* 5; *LatHar* 67, 327; *GrabPospR* L4v; Przetoż drugie fwoie piánie ták tenże Ian záczyina. *SkarKaz* 487b,) (4v. Cf *pisanie czyje przeciw komu*. *Zwroty*, »pisanie wierszem«, »własne pisanie«, »przez pisanie«.

pisanie czyje przeciw komu [w tym: *contra aliquem* (1); w tym: *pron poss* (3), *G sb* (2)] (5): iákóm miał był wołá/ ná wftytko I.M. przeciw mnie piánie odpowiedác będe *CzechEp* 127, 8, 103, 133, 427.

Z przytoczeniem (1): Chybá ná iedney [*cedule*] znalazł piánie tákowe/ Závždy ten fobie iedna żebráctwo gotowe/ Ktory da zá żywotá dzieciom máietności *HistLan* C.

W połączeniu z nazwą języka, w którym pisany jest tekst [w tym: *językiem polskim* (1), *po polsku* (1)] (2): stąd to fobie obiecuię/ iż ten początek mój piánia w théy fprawie ięzykiem Polfkim nie będzie w. m. niewdzięcznym. *Strum* B; *NiemObr* 122.

W połączeniach szeregowych (9): *KromRozm II* i2v; *Diar* 55; *Perstringere aliquem*, *Liftem*/ piániem álbo słowem kogo rułzyć/ tknąć go w fádno/ dáć mu znác. *Mqcz* 422a, 364d; płynęło iáko miód fłodki z vft iego kazanie/ náuká/ vpominanie/ piánie. *SkarŻyw* 317, 411; *ReszPrz* 60, 67; *LatHar* 511.

W przeciwstawieniach: »słowa, mowa ... pisanie« (2): wftytcy tedy iednoftáynym głófem dáli mu [*Lutrowil* przez ieden dzyeń przedłuzenia/ áby ftańáł názáiutrz/ rzecz fłowy á niepiániem wypráwił *BielKron* 196v; otoż oná trudność/ kthora s fłow cudzoziemfkich rofcie/ rychleyby fie iefzcze zefzłá w mowie/ niż w piániu *GórnDworz* F3.

W charakterystycznych połączeniach: pisanie autorów, ewangelistów (2), Janowe, ksiąg, Mojżeszowe, Pawła św., pierwszego kościoła, poetów, prawych ludzi, św. Tomasza; pisanie o bostwie Chrystusowym, o mierzeniu, o obrachowaniu tegodniow, o proroku, o święcie, o wierze, o żywocie Panny Maryji; pisanie błędne, cudze, częste, długie (2), dworne, fałszywe, głupie, grube, jadowite, krotkie (4), łatwie (2), małe (2), naświętsze, nieprzyjęte, nieumiejętne, nieważne, niewystawne, ostre, pełne żołąci, piękne, pod figurami, popędliwe, porządne (3), postronne, pożyteczne (2), prawdziwe (2), proste (2), przedniejsze, przespieczne, przyjacielskie, przyjęte, rozmaite (2), sprostne (2), święte, terażniejsze (2), uczone, uszczypliwe, własne (4), wewnętrzne, wszeteczne, wydane, życzliwe; pisanie będzie się podobać, nie doszło doskonałości, oświeca [co], świadczy [o kim], zgadza się [z czym]; pisanie chwalić, fundować [na czym], ganić, iścić, lubić, mieć (2), naleźć, nazwać, odmienić, odrzucić, odwoływać (3), okazać, pochwalić (2), pos(y)łać (2), poświęcać, probować, przekładać, przyjąć (4), przypisać [komu] (2), sfalszować, strofować, szczypać, trafić, uczynić, ujrzyć, wyłożyć (3), wykladać na jaśnią, wziąć, zacząć (2), zalecać, zamknąć [czym] (2), zdobić, zostawić, pisania bezpieczeńność, część (7), fundament, koniec (2), materyja, nacechowanie, naznaczenie, pamiętka, początek, wstęp; pisania doświadczać, sprawę dać, używać (3); pisaniu być podobnym, folgować, przypatrzeć się (2), wierzyć (4); pisaniem bronić (3), być zleconym, namienić, nauczać, objaśniać, okazać, osądzić, oznajmić (oznajmować) (3), pocieszać, pomącić [co], podać, pokazać (2), poruszyć, przeciwieć się, prześladować, przestrzegać, przywieść [k czemu], rozgniewać, ruszyć [kogo], sławić, sprawować się, sprzeciwieć się, uczyć, wiarę ugruntować, ukazować, upominać, wykraczać [przeciw komu], wyprawić, [co] wyszpacać, wyznawać, zganić, zjatrzyć, znaczyć, zostawić; do pisania odesłać, przyłożyć, przypisać, przystawić, przeciwko pisaniu mówić, pisać; na pisanie odpowiedzieć (dać odpowiedzieć) (2), przyzwać; na pisanie odpowiedź, wykład; na pisaniu odmiana; o pisaniu dogłdanie, staranie; o pisaniu dowiedzieć się, mówić, rozumieć (3), sądzić; po pisaniu znać [kogo], przy pisaniu zostawać; w pisaniu postępować, przykład, świadectwo, trudność, wdzięczność; w pisaniu bluźnić [kogo], bronić [kogo], czynić wzmiankę, dołożyć, nagrodzić, nakłaść, naleźć [co], naleźć się, napęlić, naśladować [kogo], natrzęsać się, nie odstąpić [czego], okazać, omawiać się, osiągnąć, nie pochybić, począć, podać, pokazać, pokładać, poświadczyć, przypisać, przypominać, przywieść [co], szukać, ujrzyć, upatrować, uprzykrzyć, wspominać, wyprawować się, zakazować, zalecać [co], zamilczyć, zamknąć (2), zaprzecić się [kogo], nie zgadzać się (2), zostawić.

Przysłowie: iedno pińanie/ dołkonálego pińárzá nie vczyni. *LatHar* 665.

Fraza: »wiele jest pisania [o czym]« (1): y o tym święcie wiele ieft pińania v Doktorow kościelnych. *SkarKaz* 454a.

Zwroty: »na pisanie odpisać« [w tym: czyje (1)] = polemizować (2): Iáko ná ostre pińanie X.K. Marcin odpifać chce. *CzechEp* 6 marg; *CzechEpPORz* *3v.

»pisanie (prze)czytać« [w tym: o czym (2), czyje (6)] [szyk zmienny] (9): *GrzegRóżn* A2; Nec enim recusabo quo minus mea omnes legant, Nieyeftem od tego/ etc. Nie chcę nikomu drógi zágrodzić/ aby niemiał czitać mego pińania. *Mącz* 395c; cudze pińanie czytam *GórnDworz* F3; *GrzegŚm* A2; *CzechRozm* 170, 205v; *ModrzBaz* 1v; *ReszPrz* 61 [2 r.].

Wyrażenia: »dziejom pisanie« = historia, kronika (1): A iefliż więc dobrzem nápińa/ y ták iáko dziejom pińaniu przyftoi [et ut historiae competit]/ thegom iście y íam prágnął *Leop* 2.Mach 15/39.

»pisanie [czyje] wierszem« (1): Piśńania moje wierżem y prosa oratione. *StrykKron A6 marg.*

»[czyje] własne, własnej ręki pisanie« = *autographum Calep, Cn; sua manu scriptum Cn (5:1): ZapKościę 1582/40v; iáko się to przedtym łowy ięgo włafnego pińania pokázowáło CzechEp 273, 95, 131; NiemObr 147; Autographum – Włafnei ręki pińanie. Calep 118b.*

»pisanie zakonne« = *Prawo Mojżeszowe (1):* Odnowione pińaniem zakonnym práwo przyrodzone. *SkarKazSej 696b marg.*

Szeregi: »(i, tak, albo) pisanie i (jako, albo) kazanie« [szyk 3:3] (6): Szedł potym Márek święty do Alexándryey/ miał tám wielką wdzyęczność v ludu pólpolitego/ ták w pińaniu iáko w kazaniu *BielKron 143v; To odiąwży z pińania y z kazania wáfzego/ máło co więcey zoftanie. WujJud 242, 28v; SkarŻyw A5v, 71; LatHar 121. [Ponadto w pólężeniach szeregowych 2 r.]*

»książki i pisania« (1): áby w KroleŹwie twoim tákowe íproftne á iádowite Książzki y pińania/ [...] mieycá niemiály. *WujJud Bv.*

»pisanie i (a) listy« [szyk 2:2] (4): *KromRozm II d4v; CzechRozm 97; Pawłá S. pińanie y listy prawie ięgo [iw. Chryzostoma] żywotem y kochánim były SkarŻyw 87, 319. [Ponadto w pólężeniu szeregowym 1 r.]*

»(a, i) mowa, (i, ani) pisanie« [szyk: 7:1] (8): *GórnDworz F3, F8v; WujJud B2; Bo więc drudzy gánimy prace nie iedne^{go} A mowá ni pińanim nie pokazem tego. WierKróć B3v; CzechRozm 15; Czechowic lepak z tą fektą fwą/ á ná czymże więcey wólzelką síę/ mowy/ y pińania fwego fádzi/ iáko na tym/ żeby Pánu Chriřtułowi/ odiął to czym ięft CzechEp 337, 77; ActReg 70. [Ponadto w pólężeniu szeregowym 1 r., w przeciwstawieniu 1 r.]*

»nauka (a. nauczanie, a. uczenie) i pisanie« [szyk 8:1] (9): *KromRozm I Lv; Auguřtyná fwyętego náuká y pińanye podziř dzyęń w wylkyey cęnye yeft KromRozm II qv; GliczKsiąż M2; KrowObr 232 [2 r.]; Y możećieź mi w Polźce pokázác vczenim y pińanim iemu więtfzego. OrzRozm P4; y zoftawży Doktorem/ wielki pożytek kořciółowi Bożemu vczyńił/ náuczánim y pińanim. SkarŻyw 201, 336; SarnStat 973. [Ponadto w pólężeniach szeregowych 2 r.]*

»pisanie albo podanie« (1): Tym křztałtem doycć moźemy náuki Apořtolłkicy/ ięfli z ich pińania/ álbo podania wyřłá *ReszPrz 30.*

»pisanie i (abo) powieřć« [szyk 1:1] (2): *LibLeg 11/134; Ale kořciół flufznie tákie pińania y powieřci odrzućił. SkarKaz 38b. Ponadto w pólężeniu szeregowym 1 r.]*

»praca a pisanie« (2): Ale ia od ciebie moy miły á kreřciánłki brácie żadney iney zapłáty nie żadam/ iedno ábyř z wdzyęcznym řercem tę moię pracą á to pińanie/ [...] przyić raczył. *LubPs A5v, A2.*

»rozmowa i pisanie« (1): Tym wřzytkie rozmowy y pińania moie/ iáko řolą mądrořci Bożey potrzáłaiąc *vincat veritas. NiemObr 67.*

»rzecz i pisanie« (1): Ktokolwiek źle/ nieprzyřtoynie/ y niewłafnie/ dowodzác rzeczy řwey y pińania fwego/ vżywa piřm řtarych Prorokow Izráelłkich y Iudłłkich/ ten tego nie ięft godzien/ áby piřmu ięgo wierżono *CzechRozm 125. [Ponadto w pólężeniu szeregowym 1 r.]*

»řłowa i pisanie« = *vox et scriptum Modrz (3):* Coź inęgo Carolřtadius á Muncerus czynili/ yedno iż řkutkyem tego dowodzili/ co Luter z Melánchtonem łowy y pińanim vczyli? *KromRozm I K3; ModrzBaz 19, 130. [Ponadto w pólężeniach szeregowych 2 r.]*

»albo pisanie albo zwyczaj« (1): Ieſliby kto ná Trádicyą Koſcielną/ ktora álbo pińaniem álbo zwyczáiem moc wzięła/ nic nie dbał: ánáthemá *WujJud* 40.

Wyrażenie przyimkowe: »przez pisanie« (14): *OpecŻywList* C2; potomkom náſzym będącym powinniſmy tę náukę álbo oſtrzegánie po ſobie zoſtáwić/ iáką fámi od nich [swoich przodków] mamy przez pińanie zoſtáwioną *BielKron* 333; *KwiatKsiąż* H; *KuczbKat* 340; *BielSpr* 60v; *SkarŻyw* 107; *CzechEp* 103; *Calep* 916b.

~ przez pisanie czyje [w tym: *pron poss* (2), *G pron* (1)] (3): nie przez pińanie ſwe mowić y wczýć was nie zaniecham *ReszPrz* 104, 33; *VotSzl* C.

W połączeniach szeregowych (2): ale y onym też złorzeczeniem/ y tymi wſzczypliwymi przymowkami bárzo ſie Pan Bog obraża/ ktore ſie dzieią przez ksiąſzki álbo ſromotne pińanie/ y przez inſze potwarzy tákoweż. *KuczbKat* 340; *SkarJedn* 335.

Szeregi: »tak przez pisanie jako przez mowę« (1): [Pawel z Barnabą, Piotrem i Janem] chodzili po rozmaitych kráinach/ każąc y náwracáiąc lud ſproſny ná krzeſciánſką wiárę/ ták przez pińanie iáko przez mowę *BielKron* 143.

»przez usta i pisanie« (1): to ieſt *Catholica Apoſtolica*, to ieſt powſzechna/ Apoſtolſka náuka. Bo z Apoſtolſkich wſt wyſzła: przez wſtá y pińanie ich namieſtników *ReszPrz* 33. ~

W *przen* (2) : *KromRozm III* P3; Wálzá rzecz Pánowie/ [...] áby wam ná potym moje pińanie nie vmilkło [ne literulae nostrae vobis deinceps conticescant]. *ModrzBaz* 140.

a. *List* (60) : *LibLeg* 10/155v; Po tákiem pińaniu Papież pińał Kfiążęciu przyácielſkim obyczáiem *BielKron* 196, 209, 220, 245v; *HistLan* F2; toz od drugich niektorych tu niebędących maiąc pisanie baczemy zich zdania *ActReg* 134, 127 [2 r.], 173.

pisanie do kogo (8): mi themv wſzithkiemv wiroſvmiawſchi ſpyſſania przyaczielia naschego do nas dlia they prziczini kazaliſmi lyſth pyſſacz do was. *LibLeg* 10/59, 10/91; *SkarJedn* 199; [Anatolijusz] we wſzytkim ſię Leoná S. dokładał/ iáko ſię z pińania Papieſkiego do niego pokázuie. *SkarŻyw* 319; *ActReg* 122, 143, 161. Cf *pisanie do kogo o czym*.

pisanie do kogo o czym (1): *ActReg* 125 cf »skargi i pisania«.

pisanie od kogo (1): kniemu [Seneka k św. Piotrowi] częſto liſti pińał, á zafię od niego pińanie pilnie ſobie rozważał *BielŻyw* 142.

pisanie czyje [w tym: *G sb i pron* (23), *pron poss* (11), *ai poss* (3)] (37): yakom teſz wirozvmial ſpyſſania tego Sedziego naschego o pyerwſchim poczinieniv ſzkod tich poddanich naszich *LibLeg* 11/62v, 10/59, 11/18, 63, 65v, 86v (10); yednoſtáynye ſye pińanim ſwym do Agápetá/ papyezá/ yáko do głowy á namyáſtká Pyotra S. wcyekli *KromRozm III* P5v; *GroicPorz* y3; *OrzList* gv; *BielKron* 204; Vereor ne literarum a me officium requiras, Obawam ſie ábyſ mego rzadkiego pińania zá złe nie przymował. *Mącz* 337b; *OrzQuin* D4v; *SkarJedn* 199, 245, 248; *SkarŻyw* 319; *ActReg* 53, 122, 127, 128 [2 r.], 140 [2 r.] (12); *PudłDydo* B5v. Cf *Zwrot*.

Ze zdaniem przydawkowym (1): I yeſth wdzyeczen ye⁸⁰ Kro. mcz thego wkazanya y pyſzanya pana Voyewodzynego yſch chce bicz przyaczyelyem y dobrem Samſzyadem ye⁸⁰ Kro. mczi. *LibLeg* 11/163v.

W połączeniu szeregowym (1): a tak mi wirozvmielyfmy spyłłfanya do nas zlyftow walfzich y fpowyefczy połflow walfzich *LibLeg* 10/91.

W charakterystycznych połączeniach: *pisanie przyjaciela; pisanie bezpieczne, chytne, częste, łaskawe, ostre, papieskie, pierwsze, rozmaite, rzadkie, własne; pisanie czynić, czytać, mieć, odstawić, rozważać, ujrzeć, zalecać, pisanie nastąpiło; pisania przeciw się, żądać; pisania przepis; pisaniem ofiarować [co], oznajmić [co] (2), rozgniewać, uciec się [do kogo], usidlić, wybawić [co]; z pisania baczyć, być kontent, nauczyć, wyrozumieć (5); na pisanie nie dbać, nie wierzyć.*

Zwrot: »na pisanie [czyje] odpis(ow)ać, dać respons« [szyk zmienny] (2:1): Przytym dał I.C.M. profić/ aby mu walfz C.M. odpifąć raczył/ na Iego C.M. pifanie *BielKron* 332; Napisanie w m dał doniego respons *ActReg* 128, 124.

Szeregi: »poselstwo i pisanie« (1): Prziyałn kthoram pan Voyewoda ye^g Kro.mczi czefłthemy pofelłthwi y pyłłfany na them nowim panłthwye łzwim offyarvye. *LibLeg* 11/185v.

»tak pisanie, jako i respons« (1): dla zrozumienia lepsze^g Vprzi [!] tez W. posyłamy tak pisania X. Biskupowe^g iako y Responsu Hetmana Koronne^g y Kondycyi przepis. *ActReg* 143.

»skargi i pisania« (1): oczym często skargy y pisania bywaią doKIM. *ActReg* 125.

Wyrażenie przyimkowe: »przez pisanie« (2): Obiaw mi fwoie imię przez máłe pifanie *CzahTr* K2v.

~ Szereg: »i przez pisanie, i przez posły« (1): A Grzegorz Papież wtory vpominać Pátryárchy y Cefarzá y inne włchodne Bifkupy nie przełał y przez pifanie y przez połły fwoie *SkarJedn* 198. ~

a. *Listy apostolskie* [czyje: w tym: *pron poss* (5), *G sb* (1), *ai poss* (1)] (7) : *LubPs* Dv; A ná ołtátku pifania fwego Timoteufzá pozdrawia od Eubulufá *KrowObr* 21v; *SkarJedn* 97.

pisanie do kogo (3): Iáko y tu Páweł s. nadobnie tego dokłáda w tym fwym pifaniu do Gálátow *RejPos* 33, 231v; *CzechRozm* 87.

pisanie o kim, o czym (1): Ták iáko też potym tego y Páweł s. w pifaniu fwym o tym Pánu poprąwić raczył: Iż v niego żadnego bráku áni rozności w ołobach nie máłz *RejPos* 300.

b. *Dokument prawny* (40) : *GroicPorz* d4v, p2, y3, nnv; *ModrzBaz* 92v; *ZapKościer* 1580/14v; KAżimiérz z łálki Bożey Król Polłki: Oznáyumiemy ninieyfzym pifaniem [significamus tenore praesentium *JanStat* 225]: iż [...] wydálifmy Státutá *SarnStat* 183, *4, 218, 249, 579, 596 (19).

pisanie czyje [w tym: *pron poss* (5), *G pron* (1)] (6): *GroicPorz* d4v; rołkazał pifaniem fwym Cyrus/ ábyfmy ten dom budowáli [scripsit Cyrus rex domum hanc aedificare] *Leop* 3.*Esdr* 6/17; *SarnStat* 163, 287. Cf przez pisanie czyje.

W charakterystycznych połączeniach: *pisanie faleszne (fałszywe) (2), jawne, sądowe, terazniejsze, uczynione, własne [= właściwe]; pisanie potwierdzać, znaleźć, pisanie bywa za jawne poczytane, przyjdzie do zwierzchności, bywa umocnione i potwierdzone; branie pisania, formularz, obrona, pomoc; pisaniem obiecować, oznajmować (2), pochwalać, rozkazać, skazować, umacniać, utwierdzać, od pisania brać (3), wyciągać (3); w pisaniu rozdzielnie stanąć.*

Wyrażenia: »pisaniem opisany« (1): W Imię Boże/ Amen. Ná wieczną téy rzeczy pámięć: która tym pifaniem ieft opifána. *SarnStat* 1210.

»pisanie urzędowe« (1): LIłt/ ieft pifanie Vrzędowe ku wywiedźzeniu á potwierdzeniu iákiey Spráwy vczynione. *GroicPorz* y2v.

Szereg: »list albo pisanie« (1): NA który płaćy/ zá lifty álbo pińania [*pro literis vel Notis JanStat* 500]/ Pińarze Ziemńcy y Grodczy máią przeńtáwáć *SarnStat* 818.

Wyrażenia przyimkowe: »przez pisanie« = *scripto JanStat* (6): *ComCrac* 19v; *Proſcribo* – Przez pyńńanie przedaine bycz ońnaimuię. *Calep* 863b; *SarnStat* 1076.

~ *przez pisanie czyje* [*pron poss*] (2): *SarnStat* 9 [*idem*] 890. *Cf* »przez pisanie albo obwieszczenie«.

Szeregi: »przez pisanie albo obwieszczenie« (2): nápomnieni przez pińanie álbo obwieszczenie náńzé [*nostris requisitionibus admoniti JanPrzyw* 12] *SarnStat* 890 [*idem*] 9.

»przez pošły abo przez pisanie« (1): tedy ſtroná obráżona drugiéy ſtronie będzie powinna przez Pońły ábo przez pińanie [*Nunciis, aut scriptis JanStat* 898] tákowe krzywdy y nielubońci oznaymić *SarnStat* 1115.

»przez wyrzeczenie takież i przez pisanie« (1): Sędziowie Papieńcy nie ſkwapiáiąc ſie oznáyomowali ſie być prawdziwemi pošły od Papieńza przez edikt/ to ieńt iáwne wyrzeczenie takież y pińanie *BielKron* 374. ~

»pod pisanim« [*czyim*] (1): [*na sejmie w Auszpurku mówili*] áby theż było wolno káżdemu mowić/ przeńcháć/ y odieńháć pod pińanim/ pyzyrzeczeniem [!] Papieńzá y Ceńárzá *BielKron* 230v.

2. Czynnońć pisania; scriptio Mącz, Modrz, Calep, Cn; stylus Mącz, Modrz, Calep; scriptura Mącz, Cn (195) :

a. Kreńlenie liter i słów, stawianie znaków graficznych; umiejętnońć pisania; ductus a. forma, a. pictura literarum Cn (51) : Fenix [...] Wynalazł też káraktery ku pińaniu/ y ludu pošpolitego náuczył. *BielKron* 49, 45v, 264v, 277; *KwiatKsiąż* H4v; *Stylum exercere, cwiczić ſie w pińaniu. Mącz* 14c; *Imitari chyrographum alterius, chcieńc tráfić czyię rękę/ nańládowáć kogo w pińaniu. Mącz* 166a, 20c, 33d, 51d, 187d, 270b (11); Gdiż przyrodzenie człowieká nędzneńgo rodzi ſie iáko gońa tablicá/ zgońhowána ku pińaniu *RejPos* A6; náńzy Polacy pošpolicie oney krainy mowy w pińaniu vzywaią/ zktorey kto rodem. *BudBib* c; *Calep* 3a, 58a, 320a [2 r.], 747b, 957a [2 r.]; Vzywamy bowiem liter w pińaniu więćy niź potrzeba *JanNKarKoch* D2, D2, D2v, D3, H3v; *SarnStat* 1242.

pisanie czego (2): *Mącz* 395c; A w pińaniu tich wńzytkich [é, è, ě] tak ſie zachowáć/ iako ſię i o pińrwńzý literę mówiło *JanNKarKoch* E3v.

pisanie czyje czym na czym (1): A tym rzeczy ſwey nie dowiedźie co potym fol. 446. przydawa o pińaniu Chrińtuńowym pálcem ná ziemi *CzechEp* 320.

W pońłączeniu z nazwą języka w którym pisany jest tekst [w tym: języka [jakiego] (2), w [jakim] języku (1)] (3): Przytem przydána ieńt nauka czytania i pińania ięzyka Polńkieńgo *MurzNT kt; MurzOrt* B; *Soloecismus et soloecon, Poblędna, pochybna mowá álbo pińanie w którymkolwiek yęzyku Mącz* 400a.

W pońłączeniu szeregowym (1): niewieńm czemuby to/ ć/ z punktem, ábo chońc tákień ć/ miáńto / cz/ [...] wańneń bydź niemiáńto? gdyń áni by rzeczy trudniło, y do poięńcia, do czytania, y do pińania łácnę bárzo, ieno zwyczáiu trzebá. *JanNKar* E2v.

W charakterystycznych pońłączeniach: pisanie dobre, pilne, poblędne, pochybne, postronne; pisanie języka (w języku) (3); pisanie wynaleńć; pisanie palcem na ziemi; pisanieńm umacniać, do pisania pulpit, tabliczka (5), trcina; do pisania dobry, godny [= nadający ſię], łácný, sposobny (2), zgotowany; do

pisania podawać (2); *ku pisaniu buksztaby, karaktery* (3), *kreta* [= *kreda*], *litery*; *w pisaniu ćwiczenie, sposób, zwyczaj*; *w pisaniu ćwiczyć się, naśladować* (3), [czego] *potrzebować*, [czego] *używać* (2).

Wyrażenia: »nauka (dobrze) pisania« = *orthographia Mącz, Cn* (5): *MurzNT kt*; *MurzOrt B* [2 r.]; *GliczKsiąż H5*; *Orthographia, Latine recta scriptura, Dobre piśanie. Albo nauka dobrze piśania. Mącz 270b*.

»obyczaj, sposób pisania [w tym: czyjego (1)]« (1:1): *BielKron 96v*; Królá świętý pámieći Zygmuntá Auguftá lifty pokoiowé odpráwuiać/ był to poniekađ ípolób piśania mégo. *JanNKar A4*.

»pior(k)o (a. grafka) do pisania, ku pisaniu« = *calamus scriptorius Mącz; stylus Calep* (3:1): *Calamaristheca, Pennal, co pióra w nim chowáya do piśania. Mącz 31a, 374b* [2 r.]; *Stylus – [...]* Grafka do pyśfania. *Calep 1013a*.

»starodawne piśanie« (1): Tóz téz piśmo mam ná párgáminie ítarodawnégo piśania tymiż słowy *GrzepGeom L3*.

Szeregi: »(albo) czytanie i (albo) piśanie« [*szyk 3:2*] (5): *MurzNT kt*; A tak i na ten czas przypifalichmy tu/ krotka nauka [!] czytania i piśania *MurzOrt B, B*; *GliczKsiąż H5, I7v*.

»piśanie a drukowanie« (1): *Sinopsis, Cinober, rubrika/ yeft czerwona fárbá do rozmáytich rzeczy á zwálzczą do piśania á drukowánia xiák należąca. Mącz 395c*.

»formowanie liter i piśanie« (1): *obiecádo tólz máia [języki germańskie] co y Lácinnicy, krom formowánia liter y piśania JanNKar Dv*.

»piśanie a liter malowanie« (1): Nie wípominam tego/ iż lámym piśaniem á liter iákoby malowaniem [*scriptione ipsa et literarum quasi exaratione*]/ nie tylko pamieć fię vmacnia/ ále téz y ci co piřzą bywáia iákoby nápomnieni *ModrzBaz 88*.

b. Spisywanie, opisywanie, relacjonowanie zdarzeń, treści; tworzenie tekstu, przepisywanie; compilatio JanStat (144) : FalZioł II 3b; Było z dawna y ieft po dziliefyřzy dzien w nalzych ítronach mnořstwo rzeczy znamienitich, z ktorych byłaby materia godna piśaniu na rozmnożenie czci á sławy kroleřtwa polřkiego *MiechGlab *2v*; *ZapWar 1549 nr 2657*; *KromRozm II e marg*; Ma być piśmo święte ípolne/ Ku piśaniu wřzytkim wolne. *BielKom A4v*; *GroicPorz B4, e, ev*; *RejWiz A8v*; Piřarze mogá mieć podpifki dla piśania *UstPraw C2v*; Wiele fláchetnych dzieiow Lechowi potomcy mieli z Niemcy/ godnych ku piśaniu *BielKron 340, 10v, 54v, 101, 258, 334* (12); *Scripturio, Rad bym piřał/ piřczą mi zęby na piśanie. Mącz 374c, 49b, 53a, b, 86c* [2 r.], d (13); *OrzQuin E marg*; A przedfię Athánázius w tym krotkim Kredzie (gdzie iednać w takim piśaniu in Symbolis nie ieřth obyczay dlugimi fię słowy y wykłady báwić)/ tę to íentencjá iednaćże wyłóżyć chcał. *SarnUzn F8v*; *SienLek 112v, Vuu3v*; *GórnDworz G6, L8v*; Trzebá fię téz ćwiczyć w piśaniu/ dyřputácyie y deklámácyie ípráwować *ModrzBaz 134v*; Tenże ieřczę Zophonius cap. 201 taką powieř piřaniem zořtawił. *SkarŻyw 102, 46* [2 r.], 201, 202, 544 [2 r.]; *StryjKron 737*; *CzechEp 107*; *Calep 957a*; *LatHar +4, 512*; *WujNT 516*; *JanNKarKoch F3, G2v*; *SarnStat 326, 563, 817, 818*.

piśanie czego (54): Od piśania zdáney kwity piřarz nic niema bráć *UstPraw Gv*; *BielKron 334*; *Mącz 267c, 310b*; *SarnUzn C7v*; *GórnDworz F7v*; *BialKat 163v*; *HistLan F5*; A izbyřcie wiedzieli/ co mię do piśania rozmow tych przywiódo [...] tego kilká przyczyn przednieyřzych wřlyřzycie. *CzechRozm A4v*; *ModrzBaz 61v, 133v*; *SkarŻyw 363*; Sliachetny Matis Cieszyca. żádał ieřth od nas

piśniania protektacye *ZapKościar* 1580/15v, 1580/12v, 16v; *WujNT* 486; Tęż w piśnianiu tego Reyełtru była wezwana Rádá Królá Ie⁸⁰ M. *SarnStat* 370, 5v, 776, 802, 803 *żp*, 804 (12); Nie łkwápiayćie fię też ná piśnianie y rozmnażánie Konłtytucyi *SkarKazSej* 702b, 694a *marg*. Cf »piśnianie ksiąg«, »piśnianie w księgi«, »piśnianie listu«, »obyczaj piśniania«, »piśnianie wierszow«.

piśnianie do kogo (2): *Scribes ad me ut mihi nascatur epistolae argumentum*, Piśz ku mnie ábym ya też miał ku tobie nieco piśać/ aby mi ztąd wrółł pochop piśniania do ciebie. *Mącz* 241b; *ActReg* 68.

piśnianie z strony czego (1): Opatrzny Kałper Iakub i Bartołz z Nakliey, żądali łą od nas piśniania ł strony Vgody miedzi sobą Braterłki *ZapKościar* 1579/3v.

piśnianie w co (3): Godnieyła była ta żeńłka płęc piśniania w wielkie historie ná świećie/ niźli Lukrecya Rzymłka *BielKron* 341. Cf »piśnianie w księgi«.

piśnianie o kim, o czym (6): Beli też ći ludzie [*Gotowie*] ięzyká rozmáite⁸⁰ iáko y narodu/ przeto Hiłtorikowie niemogli łie zgodzić w piśnianiu onich z tákiey rozności. *BielKron* 337; *Mącz* 84c; *GórnDworz* H; *BielRozm* 19; *WujNT* 516. Cf *Fraza*.

piśnianie czyje [*w tym: pron poss* (3), *G sb i pron* (3)] (6): *Leop* 3.*Mach* 6/35; Napletli też Zydowie o nim wiele łwoim piśnianim *BielKron* 462; *KwiatKsiąż* G3v; *RejAp* BB4; *NiemObr* 94. Cf »księgi piśniania«.

W połączeniu z nazwą języka, w którym pisany jest tekst (1): Bo to ięłł *mystica phrasis linguae sacrae*, to ięłł obyczaj piśniania Táiemnic w ięzyku żydowłkim *SarnUzn* C7v.

W połączeniach szeregowych (7): Gdiśz takowe rzeczy mnie zwielką pracą przichodzą/ á to nie iedno dla nakładu mego/ ale też pyłłania y wdrukarny corigowania y poprawiania *SeklKat* Z3v; to ięłł yż mu żadna okwitość ludzi á ich giełł/ iego tak czytaniu iáko piśnianiu/ y łprawom rozmaitim nie ięłł naprzefzkodzie *KwiatKsiąż* G3v; *ModrzBaz* 59v; *SkarŻyw* 334; *WujNT* 460; ále w łączeniu/ w dawaniu rády/ w piśnianiu/ łámego Bogá y łprawiedliwości świętey/ [...] będe nászłádował y łłuchał *SarnStat* 561, 877.

W przeciwstawieniach: »piśnianie ... kazanie, opowiadanie« (2): Obrok Duchowny. Pierwłze kazánie Ewánieliey niźli piśnianie. *SkarŻyw* 363 *marg*; Iáko y Páweł Tymotheułzá nápomina/ áby wrząd Ewángelifty wykonał/ nie w piśnianiu/ ále w opowiadaniu Ewángeliey. *WujNT* 486.

W charakterystycznych połączeniach: *piśnianie artykułow, ewanjelijej* (2), *historyjej* (4), *konstytucyjej, kontraktu, kontrowersyjej, kontumacyjej, kroniki, kupu* (2), *oracyj, prawnych postępkow, protestacyjej, rejestru, roku* (4), *rozmow, powážnych rzeczy, spraw prawnych, sprawy kontraktowej, tajemnic, ugody; piśnianie chytne, długie, grube, gruntowne, jasne, łacińskie, nabożne, niejasne, niesprawne* (2), *niewstydlive, obfite, porządne* (2), *prożne, przedłozne, rządne, skromne* (2), *in symbolis, trudne; piśnianie w historyje; piśniania cel, forma, nauka, pochop, potrzeba* (3), *przedsięwzięcie, przyczyna* (9), *rzemioslo; piśniania potrzebować, żądać* (6); *bez piśniania zejść; dla piśniania podpisek; do piśniania wátek; do piśniania rzucić się, przynależeć, przywieść; z piśniania przymowki, szkody; z piśniania wyrozumieć, [kogo] żywić; ku piśnianiu chuć, mądra głowa, natchnienie, porzeba, skłonnaść, śmiałość; ku piśnianiu (nie) godny [= zasługujący]* (7), *potrzebny* (2), *potwirdzony, prętki, skłonnaiejszy, snadniejszy, sposobny* (2), *wolny [= dozwolony]*, *zacny; ku piśnianiu dawać, pronuncyjować, naleźć, posłać; piśnianie porzucić; na piśnianie skwápiac się; piśnianiem napleść [o kim], podawać przyszłym czasom, (za)bawi(a)ć się* (3), *żywić się* (2);

w pisaniu chwala, przedsięwzięcie; w pisaniu wolny; w pisaniu ćwiczyć się (2), omylić się, pomagać, trudzić się [czym], używać.

Fraza: »wieleby było pisania [o czym]« (1): Wieleby było o ich nierządzie pińania *BielSat* C2v.

Wyrażenia: »pisanie ksiąg (a. książek) [szyk 2:1], księgi pisania [czyjego]« (3:1): przyniołł Ezdrás kfięgi zákonu pińania íwego *BielKron* 97; *RejZwierc* 268v; Zabawiał fię y pińanim kfiąg y rozmową ludzi vczonych y dawánim dobrej rady bliźnemu/ y innymi świętymi á Bifkupiemi vczynnościami. *SkarŻyw* 334; *LatHar* +6.

»pisanie w księgi [czego]« (2): żadał ieft od nał pińania wkxięgi nałze. Sprawy Contractowej *ZapKościer* 1530/15, 1580/11v.

»pisanie listu« [szyk 10:2] (12): Consuetudinem earum epistolarum tempus eripuerat, Czas przełzkodził liftów do ciebie pińania. *Mącz* 427b, 115d, 239d, 279b; Chytre pińanie y przełyłanie liftów. *BielSpr* 48v; *ModrzBaz* 59v; Na ktorego liftu pińanie/ obrał Zbor włyłtek fzeł Grekow a fzeł Lácinnikow *SkarJedn* 268; *ReszList* 165; Epiftolaris – Czo przinałezi do pińania liftów. *Calep* 368a; *WujNT* 517 marg, 521 marg, Zzzzz4.

»obyczaj, sposob, kształt pisania [wym: czego (2)]; w pisaniu sposob« = *genus orationis a. scribendi* *Mącz*; *stylus Calep* (2:2:2;1): Demonstrativum genus scribendi, Wywodny obyczaj pińania/ którym náuczamy słuchácze/ okázuyemy á wywodzimy rzecz nałze. *Mącz* 231d, 365b; *SarnUzn* C7v; *GórnDworz* G6; tom dla fnádnieyfzego w pińaniu ípofobu vczynił [id methodi causa a me factum est]/ przez ktory ku onem rzeczám chciałem przyłł *ModrzBaz* 1v; *Calep* 1013a; *WujNT* 193.

»pisanie wierszow« = *poetica* *Mącz*, *Cn*; *versificatio* *Calep*, *Cn* [szyk 3:2] (5): Furor Poeticus, nadchnienie Poetów ku pińaniu wierłzów. *Mącz* 141b, 307d, 479b; Poetice – Nauka wierłzow pyńania. *Calep* 817a, 1115a.

Szeregi: »pisanie i (ani) czytanie« [szyk 1:1] (2): *BielKron* 150v; Ktemu y to mię molełtowáło/ zem był ná oczy záchorzał/ nie będąc ípofobny/ do czytánia áni do pińania. *NiemObr* 24.

»pisanie i kazanie« (1): Wnocy y wednie trudnościami vrzędu íwego Papielkiego zátrudniony/ iednák pińanim fię y kazánim bawił. *SkarŻyw* 317.

»mowienie albo pisanie« [szyk 2:1] (3): w wiele mowieniu albo pyłłaniu iako madri Salomon mowy nieuwiaruie fię wyłtepku *SeklKat* Z3v; Glołfographi – Wikładacze słow trudnuyfzych [!] bądż piłłaniem albomowieniem. *Calep* 459a, 1013a.

»nauka i pisanie« (1): niełpánim fię y robotą w náuce y pińaniu trudził *SkarŻyw* 411.

Przen [czym na czym] (1): Ktory zakon/ pińania ná íercu człowieczym/ duchem í. y obrzezowánia/ [...] ia tho názywam zakonem Bożym wiecznym. *CzechRozm* 88.

3. Trełł (4) :

pisanie czego (3): połłel wasch do nas przilchedł y mi wirozvmieli wólthkiemv dobrze spyłłania lyłthow *LibLeg* 10/60v, 11/83v; *CzechRozm* 52.

pisanie czyje (1): przetoż inne lifty Apołłolłkie S. Piotrá/ Ianá/ Iákubá/ y Iudy przełłw temu nawięcey ściągáią íwe pińanie/ áby pokazáli/ że wiára bez vczynkow nic nie ieft pożyteczna. *WujNT* 519.

4. *Pismo, alfabet, kształt liter* [czyje: *pron poss*] (2) : Ty trzy ięzyki miánowane są nagruntownieysze ná świecie/ Zydowki/ Grecki/ y Lácińki/ inni od nich wynáleźli swe postronne pińanie/ iáko Zydowie od Kaldeyczykow/ Arábowie od Zydow *BielKron* 335v; *JanNKar* A3v.

Cf **NIEPISANIE, PISAĆ, PISMO, PIŚMIĘ**

MN